

Bojan Ekselenski

Priprava besedila

Olajšajmo delo sebi in vsem v procesu izdaje publiakcije!

Word je orodje za pisanje

- ▶ Word je danes pisateljev pisalni stroj in njegov najboljši sodelavec, dokler besedilo en gre v javnost.
- ▶ Word ima obilje čudodelnih orodij za oblikovanje. Prsti kar zasrbijo! Vsi ti učinki, barve in podobno.
- ▶ A vsa ta silna orodja za oblikovanje se ne uporabljajo pri pripravi besedila za objavo v publikaciji, ki JE VI NE oblikujete.

Edina uporabna orodja za pisanje:

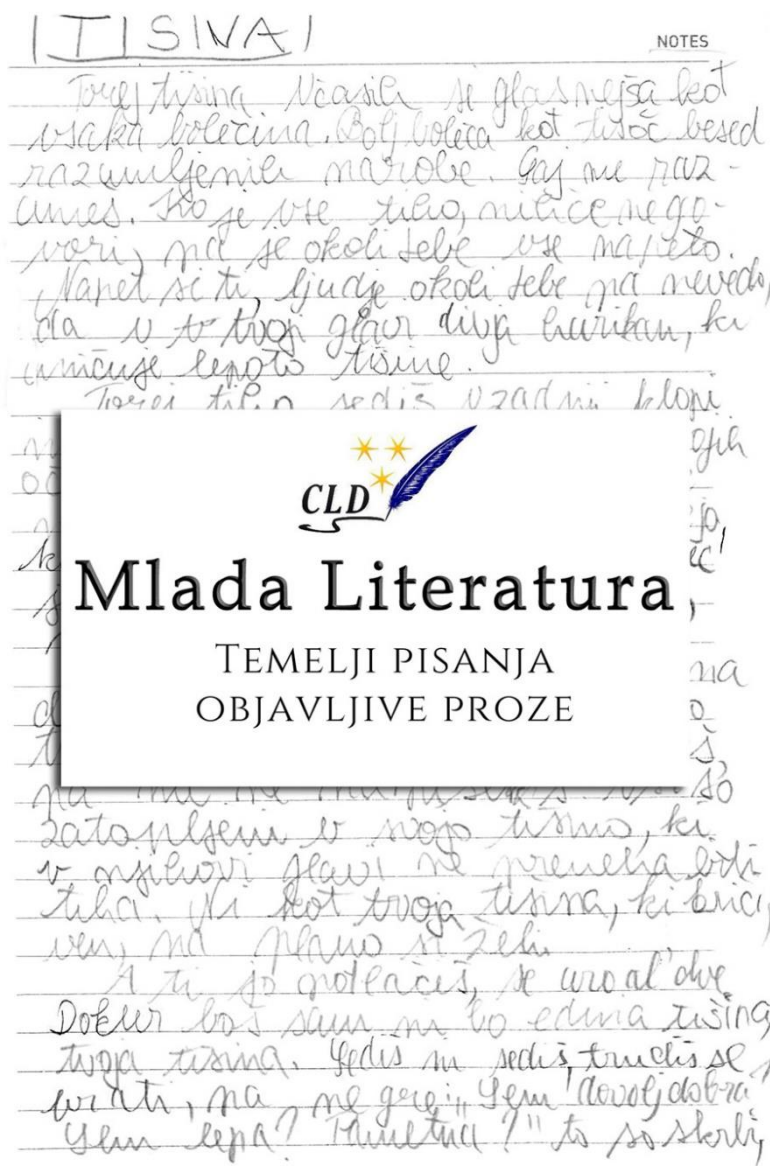
- ▶ **Slogi oblikovanja** Navadni, Brez presledka, Naslov 1, Naslov 2 in redko Naslov 3.
- ▶ Uporabite orodja za oblikovanje pisave – **odebeljeno, poševno** in v leposlovju redko podčrtano ali prečrtano.
- ▶ **Za premi govor** uporabite kombinacijo tipk **SHIFT+2**, torej »« (ali sorodne oznake), **nikakor** pa ne **tipke '**
- ▶ **Sezname** uporabite izjemoma, raje uporabite x) ali 1) in naj potem oblikovalec oblikuje seznam.
- ▶ Vedno uporabite **levo poravnavo** besedila.
- ▶ Vedno uporabite **običajne pisave**, saj razne okrasne pisave ne doprinesejo k branosti.
- ▶ Uporabite **črkovalnik** in nastavite jezik **slovenščina**. Jezikovna nastavitvev angleščina slabo vpliva na iskanje tipkarskih napak.
- ▶ **Sprotne in končne opombe** se v leposlovju redko uporabijo, a bo oblikovalec že preživel, če jih uporabite.

Wordov Osebni slovar: Preprosta razširitev vgrajenega črkovalnika

- ▶ Word ima prevečkrat prezrto možnost – Osebni slovar.
- ▶ Namenjen je dopolnjevanju obstoječega privzetega črkovalnika z novimi besedami.
- ▶ Uporaba je silno preprosta, terja zgolj doslednost (beri: sproti vpisujete specifične besede).

Mlada literatura

- ▶ Vsi člani in članice Celjskega literarnega društva ste dobili knjižico **Mlada literatura**. Priročnik ni samo nekaj za pogledati, temveč je namenjen izobraževanju in izboljšanju kakovosti pisanja v vseh ozirih, tudi s stališča pošiljanja za objavo.
- ▶ V njej je o oblikovanju in pripravi besedila za uredništvo povedano dovolj nazorno in jasno, kako se temu streže.

Oblikovanje v službi vsebine

- ▶ Slogi oblikovanja, oziroma oblikovanje obče, je namenjeno **vsebinskemu oblikovanju**, ne pa videzu.
- ▶ Videz publikacije je **naloga in dolžnost** oblikovalca, ki iz surovega besedila v skladu z vizualno podobo revije oblikuje njen videz.
- ▶ Avtorji in avtorice **nimajo** na ta del priprave publikacije nobenega vpliva, kot oblikovalec **nima** vpliva na vsebino.

Priprava besedila v praksi

- ▶ Priprava besedila za uredništvo ni neka vesoljska tehnika.
- ▶ Gre za izjemno preproste stvari, a ljudje smo takšni, da radi zakompliciramo.
- ▶ Včasih smo pisali na pisalne stroje in oblikovalec je moral konkretno pljuniti v roke, da je bila vsebina pripravljena za objavo.
- ▶ Avtorji niso mogli nad besedilom izvajati oblikovnih karafek in izživljati svoje oblikovalske (ne)sposobnosti.
- ▶ Danes je drugače. Word je lahko dosegljiv, v paketu je mesečni strošek okoli 6 €, a Libre Office Writer je celo popolnoma brezplačen.
- ▶ Oba imata osnovne možnosti za oblikovanje vsebine in črkovalnik, ki vam pomaga pri iztrebljanju tipkarskih in grobih slovničnih napak.

Spoštujte uredništvo!

- ▶ Na literarno razvitih trgih urednik vrže v koš vsako besedilo, kjer se avtor postavlja v vlogo oblikovalca.
- ▶ Če besedilo ni oblikovano in poslano v skladu s standardom, ki je tam praktično enoten za vse publikacije, ga urednik niti ne prebere, temveč zavrne.
- ▶ Zakaj?
- ▶ Ker avtor s spoštovanjem standardov pokaže spoštovanje do publikacije, kjer želi objavo svojega dela.
- ▶ Tudi uveljavljeni avtorji in avtorice se držijo standardov.

Kaj pa pri nas?

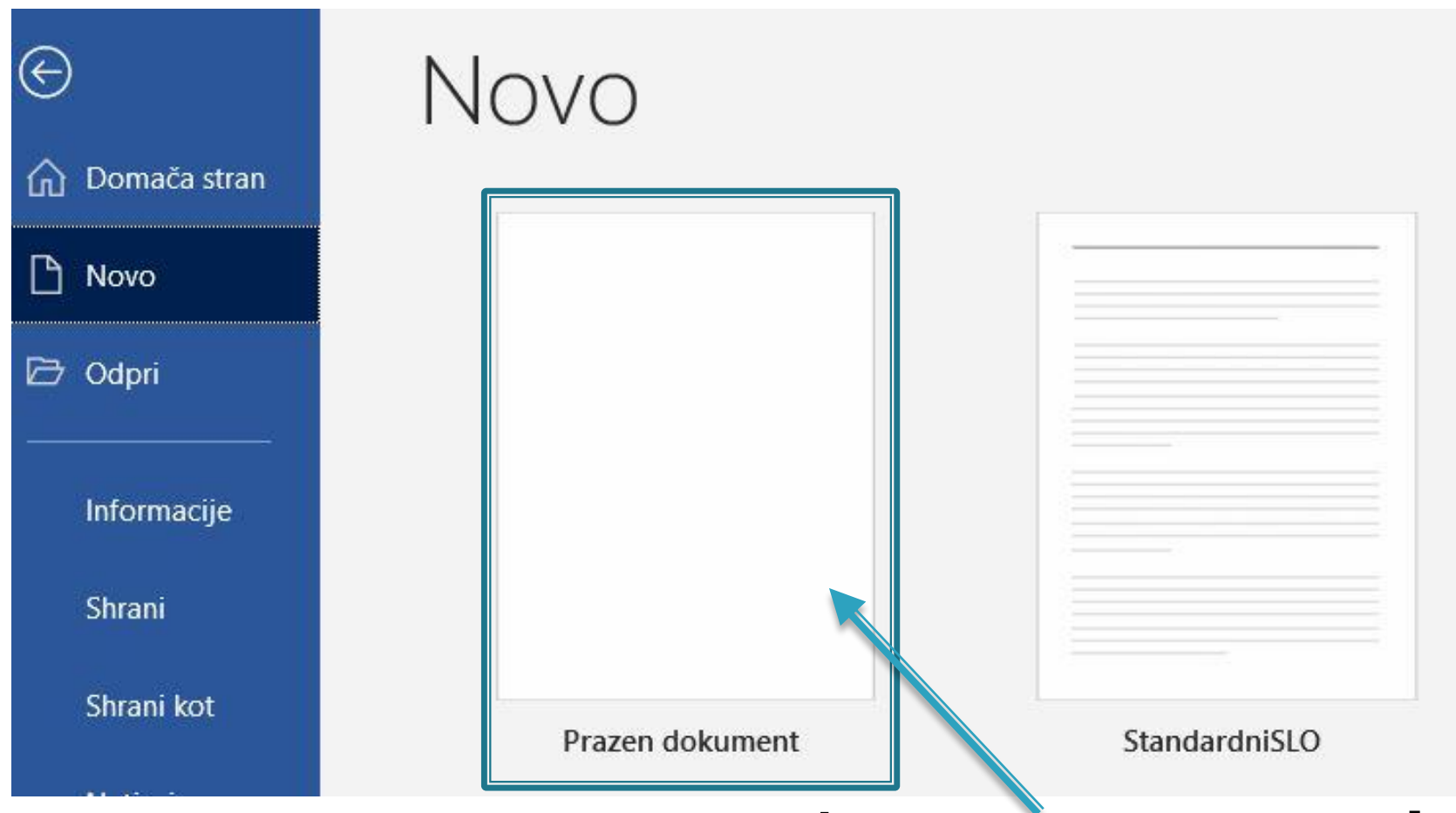
- ▶ Mi imamo težave že s higienskim minimumom in tudi temeljnim bontonom.
- ▶ Avtorji, pri Vsesledju je to redna praksa, pošiljajo čuda oblikovalskih, oprostite izrazu, packarij.
- ▶ Minimalni standard je silno preprost.
- ▶ Od vas zahteva resnični minimum minimalnega napora do higienskega minimuma.
- ▶ Vodili vas bomo korak za korakom.

Higienski minimallec

- ▶ Vsako besedilo se začne s praznim listom (digitalnim ali fizičnim).
- ▶ Ko odprete svoje orodje za pisanje (Word ali Writer), izberete v meniju ali orodni vrstici ukaz **NOV**.
- ▶ Izberete osnovno predlogo **Prazen dokument**.
- ▶ Resnično, ne igramo se z ali jedrsko raketno znanostjo

Takole je videti Nov v Wordu

Izberite Prazen dokument.

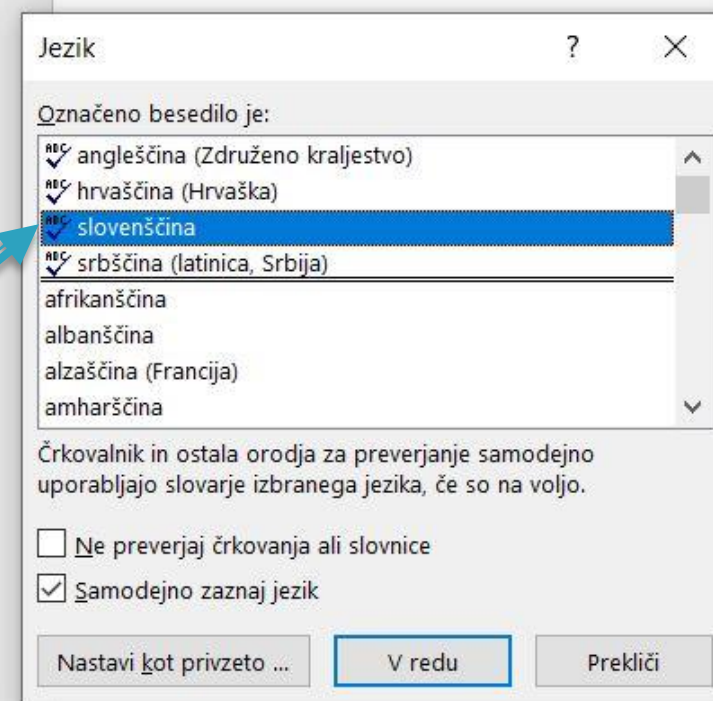
Gremo naprej!

- ▶ Ne bom vam težil s standardno predlogo, pisavami fiksnih širin ipd, ker je to očitno preveč, za mnoge skoraj atomska fizika.
- ▶ Ko ga izberete, se vam prikaže prazna stran in lahko začnete pisati.

Jezik za preverjanje

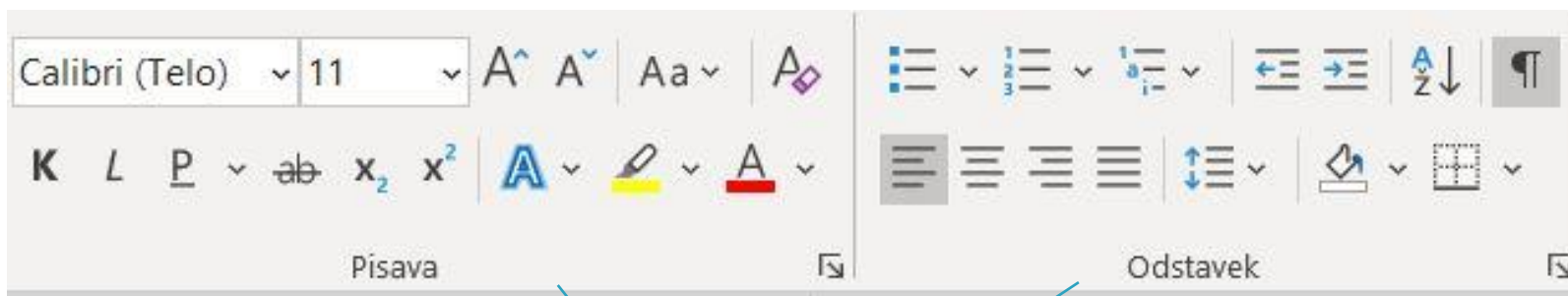
- Po potrebi nastavite tudi jezik za preverjanje.

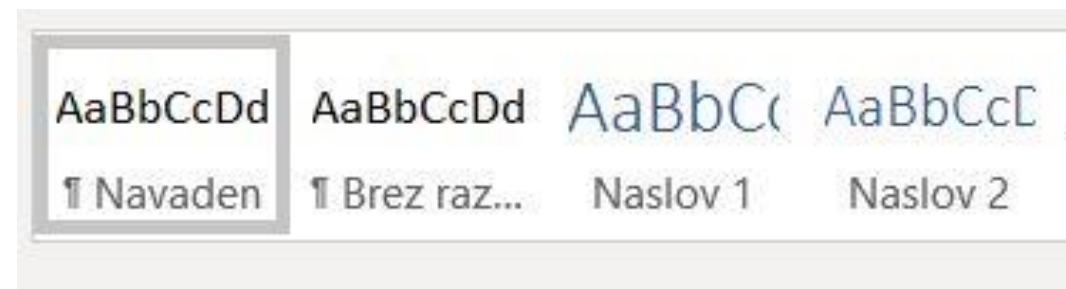
SNPP 1

(Spletna nujna pisateljska pomoč)

- ▶ Vse, kar je uporabno za pripravo, je na osnovnem traku (meniju) – slogi in osnovno oblikovanje.

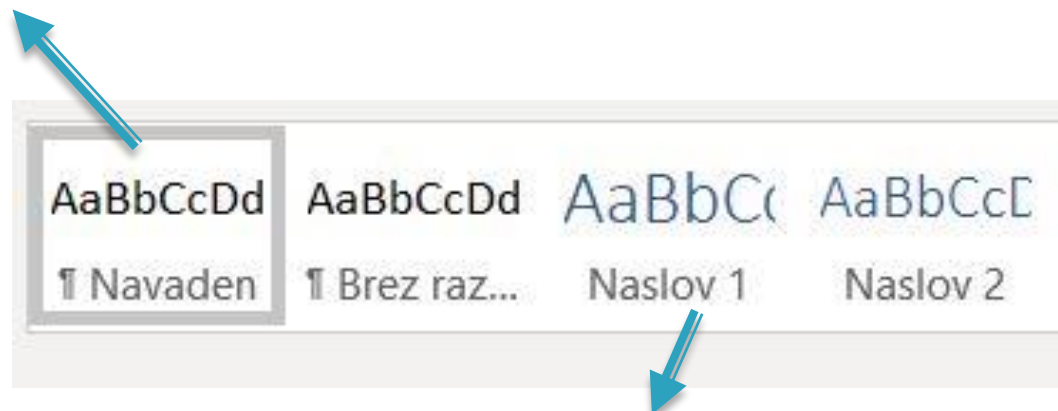

! Redko uporabno!

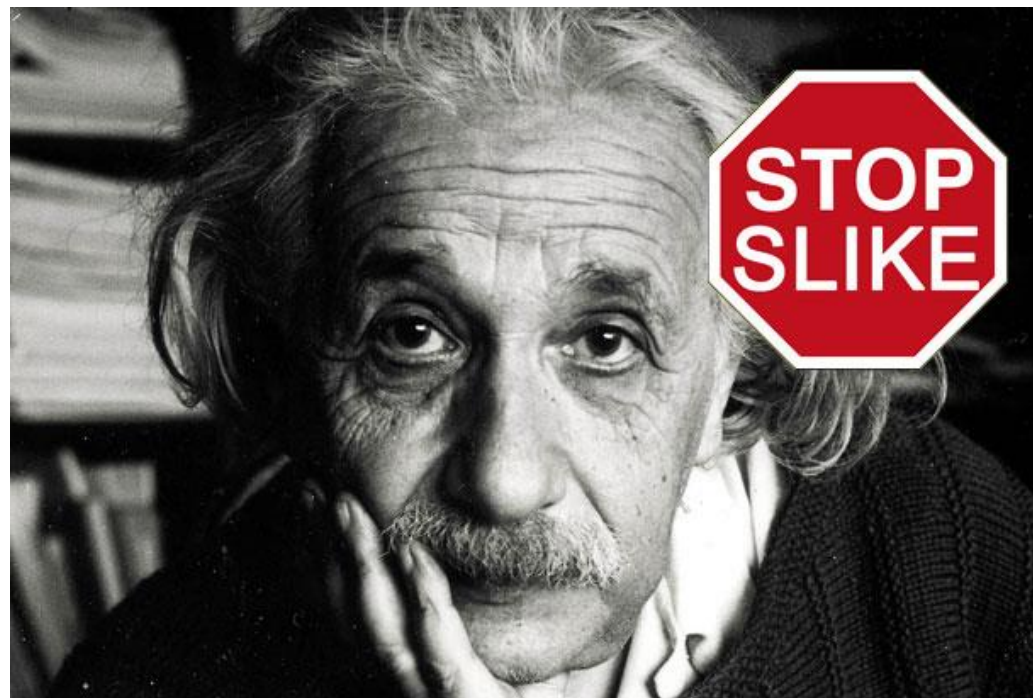
Navadno in Naslov 1

- ▶ Uporabili boste predvsem Navaden za besedilo literarnega dela.

- ▶ Naslov 1 uporabite za naslov vaše:
 - pesmi, zgodbe, eseja, dramskega dela ali recenzije
- ▶ Ne packajte naslovov z oblikovanjem navadnega besedila!

Ne vstavljajte slik!

- ▶ Natanko tako!
- ▶ V besedilo ne vstavljajte slik ali, o griza, jih ne oblikujte!

Ne oblikujte slik v Wordu!

- ▶ Na vsaki delavnici poudarjamo: V besedilo ne tlačite slik!

Slike pošljite ločeno!

- ▶ Vedno ponavljamo, če želite, da je v vašem besedilu slika, vpišite na njeno mesto v besedilu „slika: imeSlike“ in sliko priložite v ločeni datoteki.
- ▶ Slika za tisk mora biti ločljivosti najmanj 2,5 MP (preko 1000 x 1500 slikovnih pik).
- ▶ Slike 150x250 še za znamko niso dobre!
- ▶ Za tisk se uporabljajo slike gostote 100 pik/cm, torej je slika 1000 x 1500 velike 10 x 15 cm, kar je minimum.
- ▶ Več je bolje.

Iskalnik Fran

- ▶ Ko je v Wordu slika pomanjšana zaradi Wordove interpretacije površine na 600 x 900 pik, je to recept za zmazek.
- ▶ Če se je avtor(-ica) predal še likovnemu navdihu z Wordovimi orodji, se nikoli ne ve, kaj bo prišlo iz tiskarne.
- ▶ Za različne prikaze se slike različno oblikujejo.

Fekalije iz Wordartove mize

- ▶ Mnogi si ne morejo kaj, da ne bi poskusili likovne umetnosti z Wordartom.
- ▶ WordArt ne sodi v besedilo za objavo.

Ne! Tudi ozaljšanih začetnic ne!

- ▶ Podobno je z ozaljšanimi začetnicami in podobnim kičem

Ne počnite tega!

Pesem brez rime

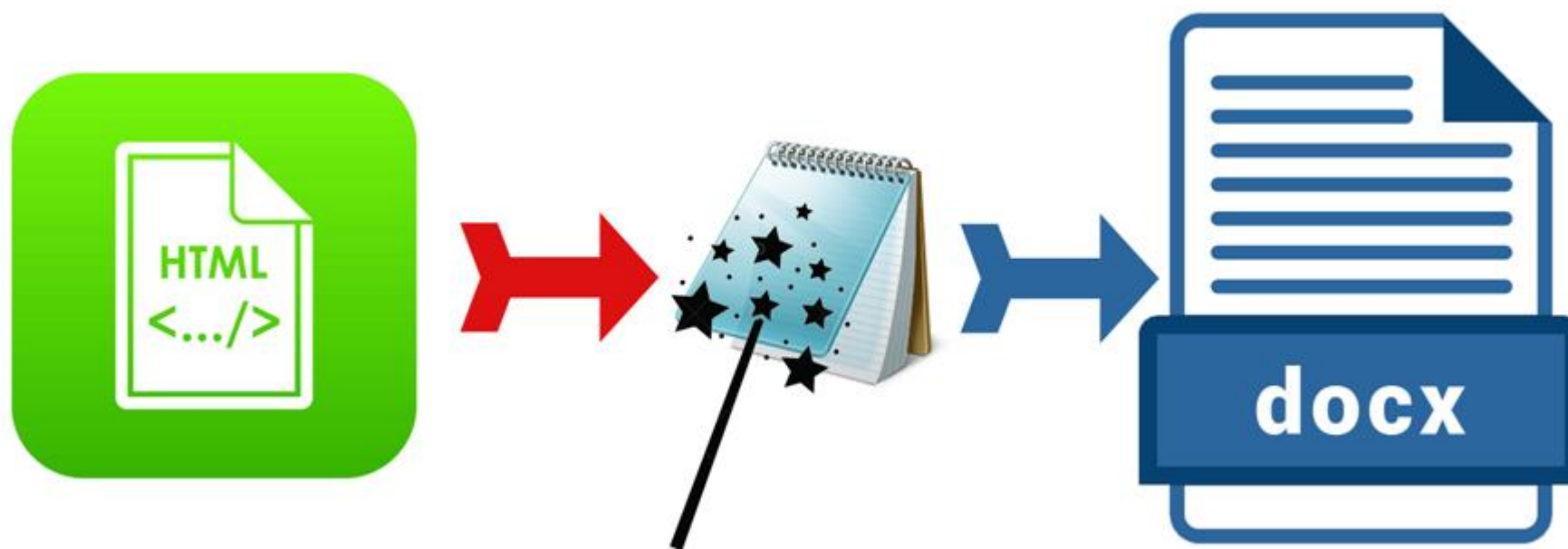
Pišem zgodbe in pesmi,
Zraven veselo se igram oblikovanje,
Frajer sem,
Saj Word obvladam kot pravi mož.

SNPP 2:

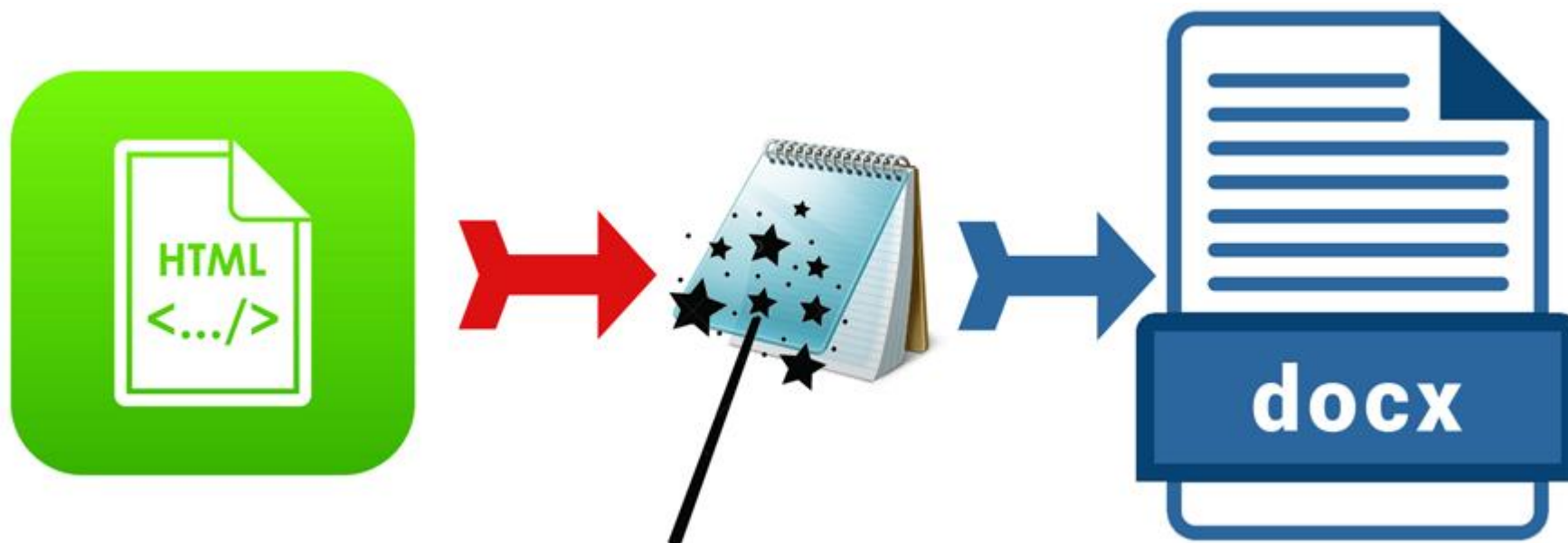
Kako iz PDF-ja dobiti besedilo?

- ▶ Kaj pa z besedilom, ki ste ga objavili na spletu ali je v PDF datoteki?
- ▶ Začnimo s spletno stranjo. Besedilo bi radi kopirali v Wordov dokument. Kako to storiti?

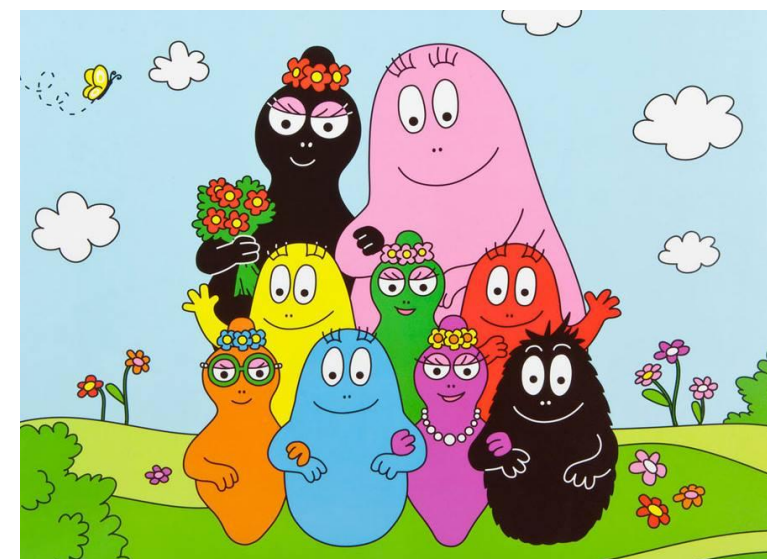
PDF v DOC(X) – M3 (mala magijska malica)

- ▶ Najmanj težav bo prineslo kopiranje v vmesni »čistilec« slogov – Notepad.
- ▶ Zapeljimo se po tej poti ... Magija obstaja.

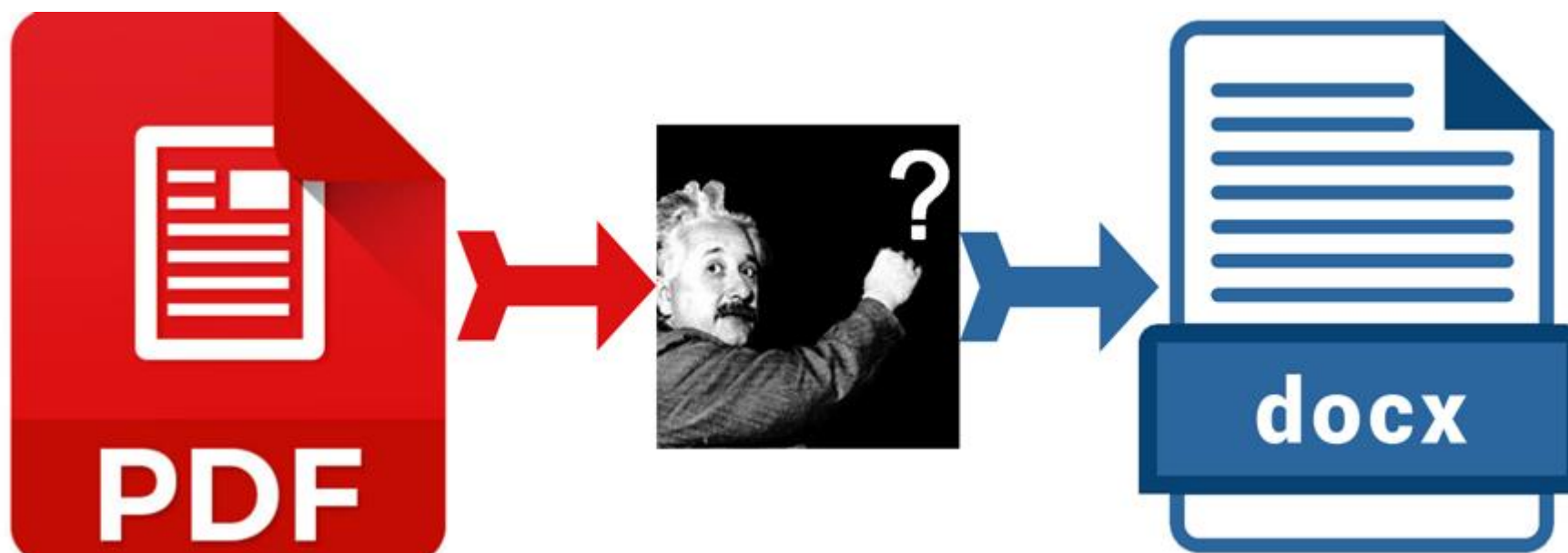

Korakanje za pretvorbo (kopiranje s spletne strani)

- ▶ Odprite Notepad (Beležnico).
- ▶ Besedilo s spleta najprej kopirate s Ctrl+C.
- ▶ Prilepite besedilo v Notepad (Ctrl+V).
- ▶ Počistite in uredite morebitne čudnosti.
- ▶ Kopirajte vsebino Notepada (Ctrl + C)
- ▶ Prilepite besedilo v Word z Ctrl+V.
- ▶ Uredite vsebino ...
- ▶ Shranite dokument.
- ▶ Hip, hip, hip, strašni trik ...

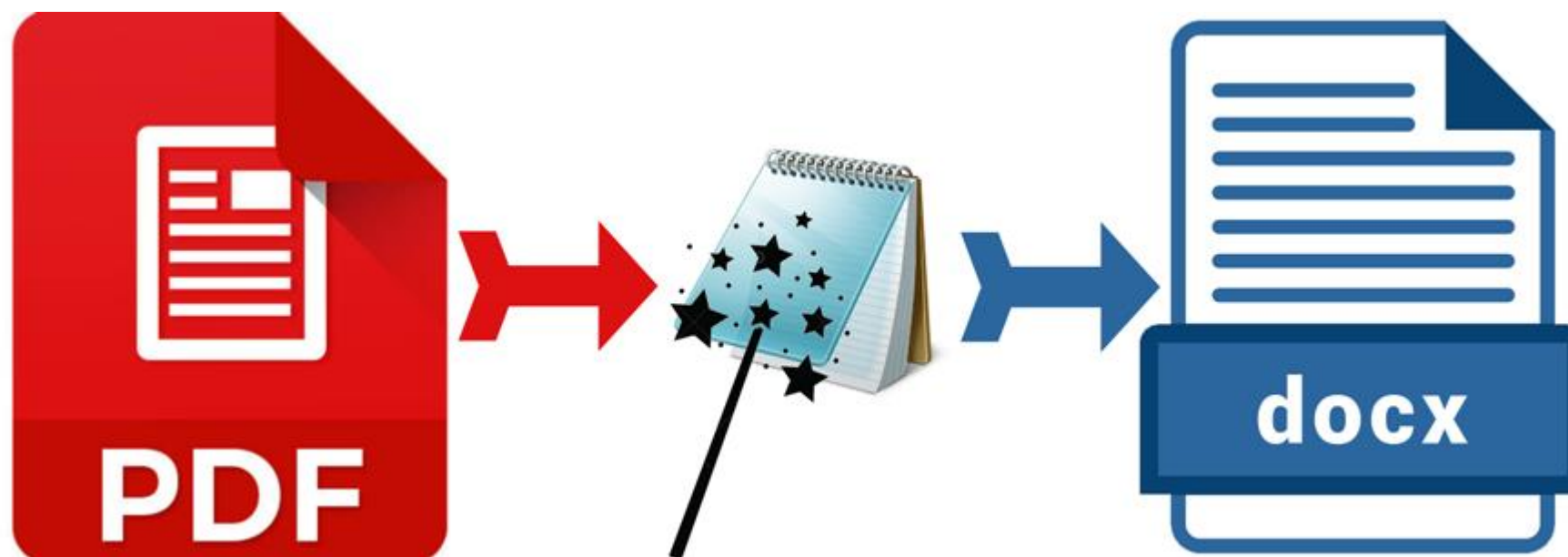
Iz PDF v besedilo ... Nova doza magije.

- ▶ Iz PDF-ja se v Wordov dokument enako prenese, kot s spletne strani.

Ponovite korake

- ▶ Odprite Notepad (Beležnico).
- ▶ Odprite svoj PDF dokument.

Slovar izrazov

- ▶ Kopirajte besedilo iz PDF dokumenta (izberite in Ctrl+C)
- ▶ Prilepite besedilo v Notepad (Ctrl+V).
- ▶ Kopirajte vsebino Notepada (Ctrl + C)
- ▶ Prilepite besedilo v Word z Ctrl+V.
- ▶ Uredite vsebino, da bo vse, kot mora biti, predvsem počistite razne čudne poravnave ipd.
- ▶ Shranite dokument.

Temelji pisateljskega bontona

- ▶ Tukaj se bomo posvetili higienskemu minimumu, saj je, glede na videno, kaj več preveč pričakovati.
- ▶ Temeljni pisateljski bonton vključuje takšne malenkosti, kot so:
 1. ime, priimek,
 2. naslov literarnega dela
- ▶ Tega seveda ne pišemo z veliko tiskanimi črkami – to sodi v otroške knjige za 3+
- ▶ Ime, priimek in naslov dela sodijo, glej si čudo božje, na začetek besedila

- ▶ Del bontona je uporaba traku s slogi,

Čudo božje – slogi za oblikovanje vsebine

- ▶ Del bontona je tudi, da se ozrete na trak s slogi, kjer ugledate, glej ga zlomka, slog z imenom:
- ▶ **Naslov 1,**
- ▶ Sledi mu, še en božji čudež, **Naslov 2.**
- ▶ Potem je, glej si glej, slog **Navadni.**
- ▶ Drugih slogov za leposlovje **ne potrebujete.**

Vsako besedilo ima dva dela

- ▶ Glavo besedila, ki vsebuje podatke o avtorju (najmanj ime in priimek, zaželen še e-mail)
- ▶ Samo besedilo literarnega dela (naslov literarnega dela + besedilo literarnega dela)

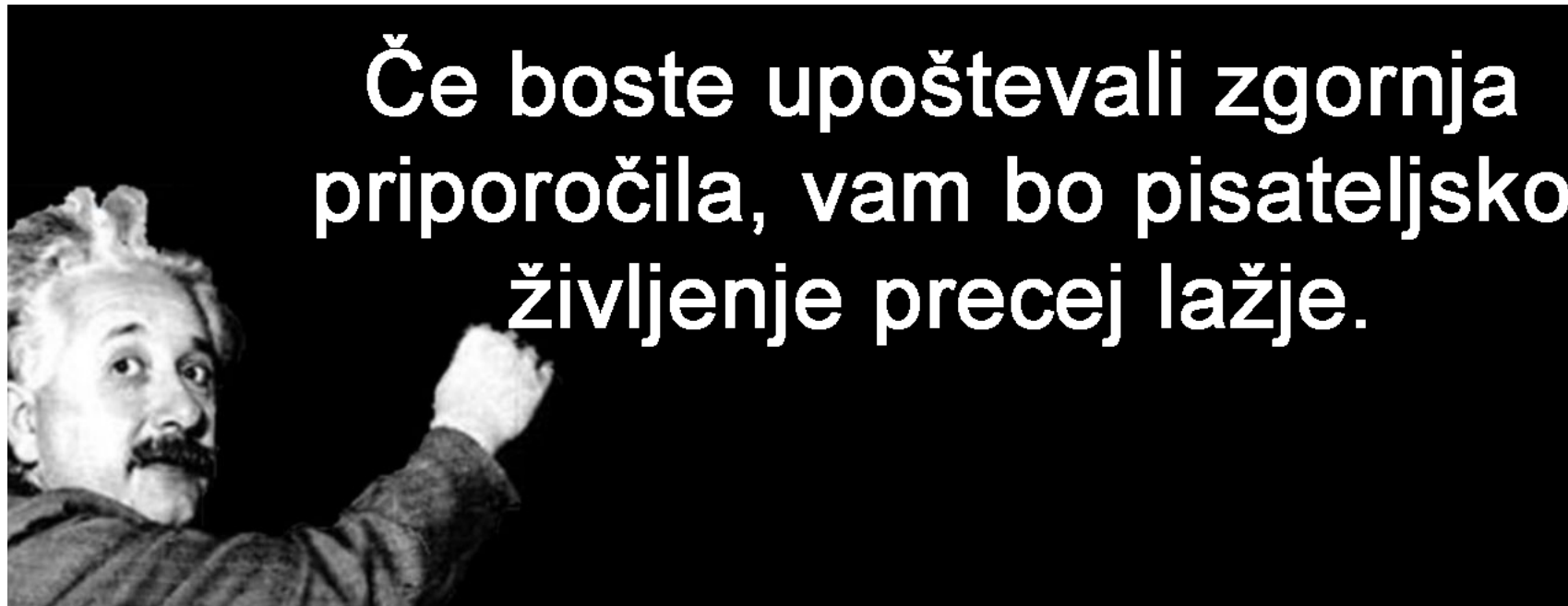
Po korakih ... Epizoda 1

1. Najprej napišite svoje ime in priimek z **Nalov 1**. To storite tako, da kliknete na kvadratega z imenom Naslov 1. Saj ni težko ... S tem bo urednik vdel, da je vse, kar sledi temu, vaša intelektualna lastnina.
2. Zatem sledi **Naslov 2**. Kliknete na kvadratega z imenom naslov 2 in napišite naslov svojega dela.
3. Zatem sledi besedilo. Word sam poskrbi, da ob pritisku tipke za novo vrstico samodejno preklopi na slog **Navadni**.
4. Za odstavki NE delajte praznih vrstic, razen, če gre za ločevanje dveh sorazmerno zaključenih vsebinskih sklopov. Ne tipkajte nobenih zvezdic, črtic, smeškov ali vstavljajte kakšnih umetnin. Na razvitih trgih za oznako prazne vrstice uporabijo Shift+3 (#) in vsak normalen urednik ve, da gre za vsebinski razmik.
5. Ne delajte posebnih tabulatorskih zamikov ali zamikov s preslednicami. 20 ali 30 zaporednih presledkov najbrž ni znak dobrega okusa.

Epizoda 2 ...

6. V Wordu (Writerju) je vsak pritisk na ENTER (nova vrstica) znak za nov odstavek.
7. Ko zaključite prozno delo (pesem ali zgodbo), pa le naredite odstavek.
8. Novo pesem ali zgodbo začnite z, uganili ste, klikom na Naslov 2 in vpisom naslova zgodbe ali pesmi.
9. Odebeljeno ali poševno oblikovano besedilo ne sme biti v celih odstavkih ali celo straneh. Odebeljeno ali poševno je nekaj, kar želimo poudariti in to ni recimo cela stran ... Izjeme glede tega so redke.
10. Kjer želite morebitne slike, napišite, kot sem že prej navedel (ime datoteke in morebitni napis pod sliko).
11. Slika ne sodijo na sredino odstavka.
12. Objavljiva kratka prozna dela nimajo poglavij ali celo podpoglavij. Poglavja na 10 straneh dolgi zgodbi so znak nespretnosti in ne potrebe. Bralci so dovolj inteligentni, da znajo med branjem izluščiti vsebinske sklope.
13. Besedilo shranite z razumljivim imenom.

**Če boste upoštevali zgornja
priporočila, vam bo pisateljsko
življenje precej lažje.**

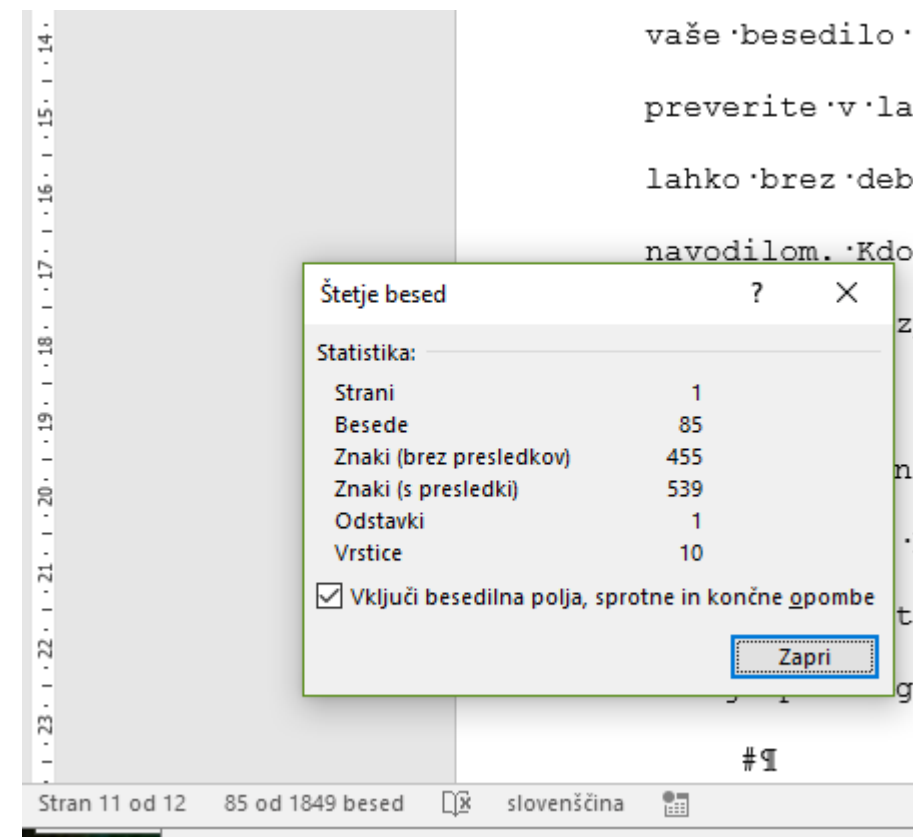

Pravila razpisa

- ▶ Pomembna plat bontona je tudi držanje navodil razpisovalca.
- ▶ Če v razpisu piše »uporabite pisave Times New Roman velikosti 11 in dvojni presledek med vrsticami«, to pomeni natanko to!
- ▶ Torej, to ne pomeni pisav Arial 10 z enojnim presledkom.
- ▶ Če je navedeno »20.000 znakov s presledki«, to pomeni, da mora vaše besedilo imeti do 20.000 znakov s presledki, kar zlahka preverite v lastnostih dokumenta v Wordu.
- ▶ Razpisna komisija lahko brez debate zavrže vsa besedila, ki ne sledijo navodilom.
- ▶ Kdo bo spoštoval vaše pisanje, če vi ne spoštujete razpisnih pogojev?

Kako vem, kako dolgo besedilo imam?

- ▶ Znova nastopi magija Worda!
- ▶ Spodaj, v statusni vrstici imate nekaj, kot 85 od 1849 besed.
- ▶ Kliknite na to in pokaže se vam okno z lastnostmi, ki jih potrebujete.
- ▶ V okencu je vse – znaki z, brez presledkov, število besed ... ni, da ni!

Copyright

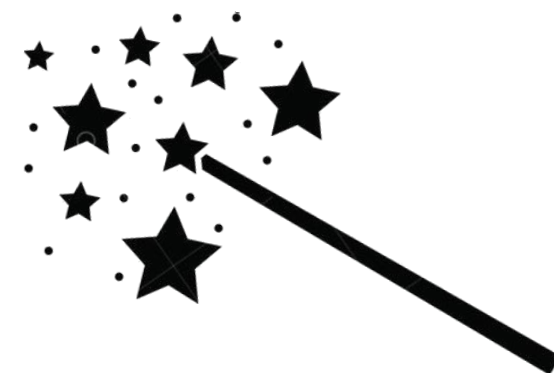
- ▶ Tudi raznih copyright in podobno ne pišite na začetek ali zaključek besedila.
- ▶ Uredništvo publikacije je zagotovo seznanjeno s temelji avtorskega prava in ne potrebuje še vašega pravnega nauka.

Copyright·©·2020·by·Bojan·Ekselenski.¶
Vse·pravice·pridržane!·Prepovedano·
nepooblaščno·kopiranje,·razmnoževanje·
ali·druga·zloraba·mojih·veleumetnin·Za·
kršitev·vas·bodo·iz·kože·slekle·moje·
odvetniške·zveri!·Bog·vam·pomagaj!¶

Zaključek

- ▶ V tem kratkem vodiču vas nismo mučili s standardno besedo, standardno stranjo ipd.
- ▶ Standardna stran (dobite jo na spletni strani cld.si) avtorja odreši mnogih muk, povezanih z obliko, primerno za pošiljanje na razne literarne razpise in tudi za lektoriranje ali prevajanje.
- ▶ Zasnovana je tako, da stran besedila obsega **natanko** 1500 znakov (250 besed) s presledki, kar je **standard** za stran pri prevajalcih in lektorjih.
- ▶ Najprej zajemite modrost osnov!

Prišli ste na konec

- ▶ Dodatna izobraževanja v bolj ali manj zabavni obliki najdete na spletni strani CLD.si
- ▶ Z vami je bil Bojan Ekselenski.

Po zaslugi delavnice
zdaj obvladam